

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 5 1 1 9 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

- A) Bralno razumevanje
B) Razčlemba neumetnostnega besedila

Sobota, 13. junij 2015 / 60 minut (20 + 40)

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov, dela A in dela B. Časa za reševanje je 60 minut. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 20 minut, za reševanje dela B pa 40 minut.

Izpitna pola vsebuje 8 nalog v delu A in 14 nalog v delu B. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70, od tega 20 v delu A in 50 v delu B. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor.

Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov (možnost odbitnih točk zaradi jezikovnih napak).

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 1 prazno.

M 1 5 1 1 9 1 1 1 0 3

Priloga z neumetnostnim besedilom

www.vestnik.si | e: vestnik@vestnik.si

intervju

23. junija 2011 | Vestnik

Pred razglasitvijo kresnikovega nagrajenca

Vsak pripoveduje svojo zgodbo, ampak vsak na drugačen način

Med petimi velikimi nominiranci za nagrado za najboljši slovenski roman trije Prekmurci

V četrtek zvečer pred kresno nočjo bodo na ljubljanskem Rožniku podelili nagrado kresnik, ki predstavlja vrhunske dosežke slovenskega romanopisja minulega leta. Med petimi nominiranci so spet trije Prekmurci. Pisatelj in popotnik Evald Flisar, ki je nominiran z romanom Na zlati obali, Štefan Kardoš, ki ima s tremi izdanimi romani tri nominacije in enega kresnika, ter Vladimir P. Štefanec z romanom Odličen dan za atentat, letos nominiran tretjič zapored. Pobudo za nagrado je dal pred dvema desetletjema Vlado Žabot, podeljuje pa jo časopis Delo. Pred razglasitvijo smo se z avtorji tudi pogovarjali.

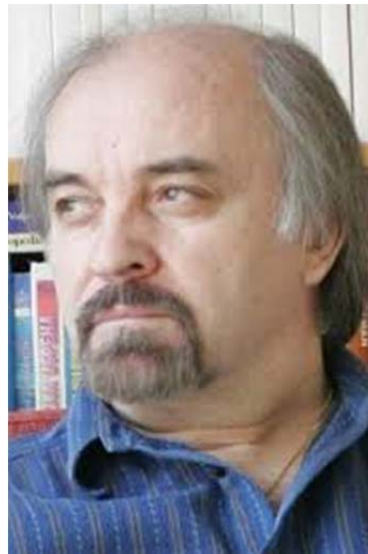
Ne mine izbor za nagrado kresnik, da pisatelji, ki izvirajo iz Pomurja, ne bi bili med nominiranci ali nagrajenci. Naključje, poznate formulo za uspeh ali vam je padlo v žep praprotno seme?

Evald Flisar: Vsi smo del parade klovnov, ki si jo je šaljivi bog privoščil za zabavo

Četrtrič med petimi in šestič med desetimi finalisti, kar kaže na odličnost romanov. Je to priznanje strokovne javnosti presenečenje?

No, priznanje strokovne javnosti me spremlja na različnih koncih sveta že trideset let, zato mi še ena nominacija ne more tako porušiti notranjega miru, da ne bi spokojno nadaljeval, kar počnem. Veliko vrednejša pa se mi zdi zvestoba bralcev, ki ostaja kolikor toliko trdna. Knjig ne pišem, da bi jim naključno izbrane žirije podeljevale nagrade, ampak, da bi jih ljudje brali in ob tem uživali,

spoznali kaj novega o sebi in svetu, predvsem o sebi.

Flisar: »Mislim, da gre za naključje. Ni bilo vedno tako in ne bo vedno. Pač znamo pripovedovati zgodbe malo drugače. Bolj pomembno se mi zdi, da smo si prekmurški avtorji med sabo tako različni. Da pripovedujemo vsak svojo zgodbo in vsak na drugačen način. To je nenavadno. In prav to je najbolj dragoceno.«

Čeprav je roman Na zlati obali postavljen v Afriko, ni roman o črni celini, ampak o iskanju in soočenju literarnega junaka s samim seboj.

Moji junaki tako ali drugače iščejo svojo identiteto, tisto nekaj v sebi, kar bi jim bilo blizu in znano, ne pa tuje. V resnici smo sami sebi neznanci, nepovezani s svojim bistvom in se nimamo najbolj radi (če pa se imamo, in to preveč, smo preprosto bedaki).

Vsi smo samo, kot bi rekel Borges, »vsak zaporedni trenutek«, medtem ko je tista nit, ki te trenutke povezuje v navidezno kontinuiteto,

ki ji pravimo »jaz«, bolj ali manj izmišljena. O tem oziroma tudi o tem govori moj roman.

Pa o tem, kako so dandanes naša srečanja bežna, tako površna, da ostajamo v očeh drug drugega bolj ali manj nejasne sence. Tudi kadar si vzamemo čas, da se poglobimo v drugo osebo, se poglobljamo kvečjemu v masko, za katero se oseba skriva pred svetom in, seveda, pred sabo.

Prvi stavek »Markov oče je zapustil družino čez noč.« bralca takoj potegne v zgodbo. Čeprav to vrže senco na otroka, ki se leta pozneje odloči raziskati usodo svojega očeta, zgodbo prikazujete tragikomično, skozi čudenje, kaj zmore človeški um.

Ljudje smo vendarle smešni, a ne? Če si ogledamo sami sebe ali drug drugega iz primerne razdalje, se ne moremo načuditi, koliko neumnih misli nam gre na dan skozi glavo, koliko praznih, zlaganih, nedomišljenih besed nam zdrsne z jezika in kako resno znamo stati za njimi, kako malo se v resnici zavedamo pravih motivov in s kakšno vnemo smo sposobni loviti svoj rep! In hkrati tragično, da se tega v glavnem ne zavedamo niti tisti, ki se tega zavemo vsaj včasih.

Človeku in njegovemu brezupnemu boju z lastno senco se je vendarle treba včasih vsaj malo nasmejati, ne porogljivo, s sočutjem, saj smo vsi del parade klovnov, ki si jo je šaljivi bog privoščil za svojo zabavo. Smeh in žalost sta v nas tako pomešana, da tvorita sestavino, za katero smo iznašli ime: reče se ji obup. Se vam ne zdi, da je tako? Moj smeh je smeh obupa.

OBRNITE LIST.

Štefan Kardoš: Užitek fantaziranja večji od sle po nagradah

Tretji roman – tri nominacije – en kresnik. Občutki?

Prijetni, seveda. Ta nominacija mi pomeni prav toliko kot kresnik pred tremi leti, morda celo več, kajti pričakovanja, pritiski, predvsem zunanji, so bili tokrat večji. Prav lahko bi bil zunaj peterice, deseterice nominiranih, tako se je zgodilo nekaterim odličnim romanom. Začel sem sicer verjeti, da tretja nominacija vendarle ne more biti zgolj naključje, a če sem čisto iskren, kake velike notranje gotovosti glede besedila, ki ga napišem, še vedno nimam.

Kardoš: »To najbrž ne more biti več zgolj naključje. Praprotno seme je še najbolj racionalna interpretacija. No, najbolj pa me skrbi razlaga, da so dandanes za resno ukvarjanje z literaturo lahko motivirana samo še okolja iz 'tretjega sveta'.«

Zgodba romana Pobočje sončnega griča je umeščena v ruralno, včasih malomeščansko okolje Goričkega. Podobna literarna pokrajina in literarni junaki kot v prejšnjih romanih, ki pa prinašajo novo zgodbo.

Dogajalni prostor sem razširil, na Afriko, Švico, Madžarsko, glavnina dogajanja pa je postavljena v pokrajino, ki je podobna naši, prekmurski.

To je okolje, ki me osebno prizadeva, saj v njem živim, zato je odnos do njega bolj čustven, kot bi bil do drugega okolja. Sicer pa

težko pišem, če se dogajalnega prostora prej fizično ne dotaknem. Zato sem tudi fizično »prehobil« vse destinacije, ki se v romanu pojavljajo. Zgodba pa se dotika problema človeka, ki zbeži iz rodnega, domačijskega okolja, pa čez čas dojame, da domačijo nosi ves čas v sebi s seboj. To je zanj usodno.

Vaš glavni junak je podoben Flisarjevemu junaku v knjigi Na zlati obali v tujini, oba z begom iščeta samega sebe. Ali moški v sodobnem svetu dandanes pogosto išče sebe?

Najbrž, zdi se mi, da vsaj v tej naši, zahodni civilizaciji vedno bolj. A vse to bežanje in iskanje samega sebe so blodnje, poskus zaslepitve pred resnico, ki pa je ena sama. Vse imamo ves čas pred nosom.

Je kresnik zalet za pisanje novega romana ali ovira, da se je težje lotiti, tudi zaradi pričakovanj, nove zgodbe?

Meni se vendarle zdi predvsem motivacija. Na srečo se s tem nisem preveč obremenjeval, v prihodnje se bom, upam, še manj. Sam užitek fantaziranja in stapljanja fantazij z literarno realnostjo je večji od sle po nagradah.

Vladimir P. Štefanec: Kar je za nekoga svoboda, je za drugega njeno nasprotje

Tretja nominacija za nagrado za najboljši slovenski roman je potrditev dobrega dela in celotnega ustvarjalnega opusa.

Ponovno nominacijo vidim, kot nakazuje vprašanje. Kot potrditev mojega romanesknega opusa, še posebej zadnjega desetletja mojega ustvarjanja, saj je to, če ne štejem svojih žanrskih del, moja tretja nominacija zapored.

V romanu Odličen dan za atentat, ki so ga že ob izidu kritiki dobro ocenili, se prepletajo vsakdanje zgodbe petih oseb, ki vsaka iz svoje perspektive išče pomen ali razumevanje svobode.

Roman je sestavljen iz petih zgodb, ki se prepletajo in

združujejo v eno samo, hkrati enotno in raznoliko. Posameznim zgodbam je skupno, da gre za pripoved o človeškem iskanju, prizadevanju, hotenju doseči težko dosegljivo, težko ujemljivo, nekaj, kar je težko definirati, kot je na primer svoboda, in kar vsak razume po svoje, v skladu s svojimi nazori, vrednotami, zmožnostmi ... Literarnim likom je skupno, da so ujeti med moč in nemoč, zmožnost in nezmožnost, in da se iz tega hromečega položaja vsak poskuša izviti na svoj način.

Naj se vrneva k svobodi, ki jo glede na položaj in okoliščine vidimo in vidijo različno. Je svoboda res takrat, ko nimamo ničesar več izgubiti?

Za nekatere je, v skladu s pesmijo Janis Joplin, tudi ali predvsem takrat. Kot se pokaže v romanu, so si različna razumevanja svobode navzkriž, včasih tudi v nasprotju drugo z drugim. Kar je za nekoga svoboda, je za nekoga drugega ravno njeno nasprotje ...

Štefanec: »Zanimiv pojav, ki je očitno več od naključja. S kolegom Kardošem sva ugotavljala, da smo bili doslej za kresnika nominirani štirje, ki smo včasih živeli na zelo majhnem prostoru nekaj soboških ulic ... Morda je del odgovora tudi praprotno seme oziroma povezanost s prvinskim.«

A. Nana Rituper Rodež

A) BRALNO RAZUMEVANJE

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naslednje naloge.

1. Predstavite okoliščine izhodiščnega besedila. Odgovore vpišite na ustrezno mesto.

Kdo je tvorec besedila?	
Kdo je naslovník?	
Kje in kdaj je bilo besedilo objavljeno?	
Katera nebesedna prvina dopolnjuje besedilo?	

(2 točki)

2. Določite vrste izhodiščnega besedila. V vsaki vrstici podčrtajte ustrezno možnost.

- uradno/neuradno
- zasebno/javno
- umetnostno/neumetnostno
- publicistično/strokovno
- propagandno/nepropagandno
- predstavitevno/pozivno/vrednotenjsko

(3 točke)

3. Ali naslov *Vsak pripoveduje svojo zgodbo, ampak vsak na drugačen način* izraža temo posredno/neposredno? Svoje odločitev podčrtajte in pojasnite v eni povedi.

(2 točki)

4. Kakšno je novinarkino ubeseditveno stališče? Podčrtajte ustrezno.

subjektivno/objektivno

Iz besedila izpišite dve besedni zvezi, ki potrjujeta vašo odločitev.

(3 točke)

5. Tri izmed naslednjih trditev niso skladne z izhodiščnim besedilom. Obkrožite črke pred njimi.

- A Pred dvajsetimi leti je Vlado Žabot dal pobudo za nagrado kresnik.
- B Žirijo za podelitev nagrade kresnik sestavlja pet članov.
- C Vsi člani žirije so tudi pisatelji, ki so za svoje literarne prvence prejeli Prešernovo nagrado.
- Č Dogajanje Flisarjevega romana Na zlati obali je postavljeno v Afriko.
- D Med nominiranci za nagrado kresnik so bili v letu 2011 kar trije Prekmurci.
- E Štefan Kardoš je prejel nagrado kresnik leta 2008.
- F Vladimir P. Štefanec je za roman Odličen dan za atentat prejel tretjo nagrado.
- G Kritiki romanu Pobočje sončnega griča napovedujejo zmago.

(3 točke)

6. Kaj je spodbudilo novinarko, da je predstavila tri prekmurske pisatelje? Svoj odgovor lahko utemeljite opisno ali z navedkom iz besedila.

(2 točki)

7. Avtorica v izhodiščnem besedilu zastavi vprašanje »Poznate formulo za uspeh ali vam je padlo v žep praprotno seme?«. V največ treh povedih pojasnite pomensko zvezo med kresnikom in praprotnim semenom.

(3 točke)

8. Povedi dopolnite s podatki, skladnimi z izhodiščnim besedilom.

Evald Flisar je _____ in _____, ki je nominiran z romanom _____.

Štefan Kardoš je izdal _____ romane in vsi so bili _____.

Odličen dan za atentat je roman _____.

(2 točki)

B) RAZČLEMB A NEUMETNOSTNEGA BESEDILA

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. V besedilu je veliko frazemov. Trem izpisanim frazemom pripišite sopomenske izraze v obliki besednih zvez.

imamo (ves čas) pred nosom: _____

(to) vrže senco: _____

boj z lastno senco: _____

(3 točke)

2. S pomočjo izhodiščnega besedila določite pomen navedenih besed, tako da na črtico pred vsako besedo iz levega stolpca zapišete črko ustrezne razlage iz desnega.

_____ nominacija	A predstava, slika (v duši); domišljija
_____ atentat	B burkež, cirkuški šaljivec, pavliha
_____ parada	C poskus umora iz političnih razlogov
_____ klovn	Č privrženec nominalizma
_____ ruralno	D imenovanje
_____ fantazija	E kmečko, podeželsko, vaško
	F slovesen nastop, sprevod

(3 točke)

3. Preberite slovarski sestavek besede *zgodba*.

zgodba –e ž (ô) **1.** kar kdo pripoveduje o resničnih ali izmišljenih dogodkih, povezanih v celoto: njuni zgodbi se razlikujeta; pripovedovati zgodbe; ve veliko zgodb; resnična, zanimiva zgodba; zgodba iz šole, življenja; zgodba o nezvesti ženi / zgodba se dogaja v prejšnjem stoletju; pesnikova življenjska zgodba / razložili so mu celo zgodbo • vsakdo ima svojo zgodbo *vsakdo ima, živi svoje življenje*; ekspr. to je že druga zgodba o tem zdaj ne bomo govorili // lit. smiselno si sledeči dogodki v literarnem delu: avtor razplete zgodbo v romanu; besedilo nima izrazite zgodbe; okvirna, osrednja, stranska, vstavljena zgodba; nit zgodbe / dramska, filmska zgodba **2.** krajše pripovedno delo, navadno v prozi: napisati, prebrati zgodbo; dolga, kratka zgodba; humoristična, šaljiva, žalostna zgodba / detektivska, ljubezenska, lovska, živalska zgodba / časopisna zgodba objavljena v časopisu; ljudska zgodba; svetopi-semske zgodbe / zgodba pripoveduje o strastnem lovcu

- 3.1. V slovarskem sestavku podčrtajte glavo z zaglavjem.

(1)

3.2. Kateremu pomenu ustreza beseda zgodba iz naslova *Vsak pripoveduje svojo zgodbo./..?*

Utemeljite svoj odgovor z izpisom primera iz slovarskega sestavka.

(2)

3.3. Ali je iz sestavka razvidno, v katero besedno vrsto spada beseda zgodba? Izpišite podatek na črto.

(1)
(4 točke)

4. Iz korena besede zgodba tvorite tri tvorjenke, in sicer tvorjenko,

ki bo poimenovala osebo, ki si izmišlja, pripoveduje zgodbe: _____

ki bo izražala manjšalnico: _____

ki se bo nanašala na zgodbo: _____

Uporabite tvorjenke v treh povedih, in sicer tako, da boste upoštevali dobljene tri slovarske pomene.

— _____
— _____
— _____
(6 točk)

5. Zapisanim besedam pripišite ustrezne sopomenske izraze.

enoznačen: _____

kontinuiteta: _____

literarni: _____

žanr: _____

(2 točki)

6. V navedenem delu besedila so določeni podatki ponovljeni. Izpisanimi besedama poiščite naveznika znotraj povedi. Določite tudi način navezovanja. Rešitve vpišite v spodnjo preglednico.

Čprav je roman Na zlati obali postavljen v Afriko, ni roman o črni celini, ampak o iskanju in soočenju literarnega junaka s samim seboj.

Beseda/besedna zveza	Naveznik	Način navezovanja
roman		
v Afriko		

(4 točke)

7. V navedenih povedih podčrtajte stavčne člene.

Markov oče je zapustil družino čez noč.

Praprotno seme je še najbolj racionalna interpretacija.

(6 točk)

8. V besedilu je uporabljenih veliko števnikov. Iz povedi *Četrtrič med petimi in šestič med desetimi finalisti, kar kaže na odličnost romanov in Štefan Kardoš, ki ima s tremi izdanimi romani tri nominacije in enega kresnika* izpišite števnike in jih razvrstite v preglednico.

Glavni števniki	
Vrstilni	

(4 točke)

9. Poved s premim govorom pretvorite v odvisnega.

Evald Flisar je rekel: »No, priznanje strokovne javnosti me spremlja na različnih koncih že trideset let, zato mi še ena nominacija ne more tako porušiti notranjega miru, da ne bi spokojno nadaljeval, kar počnem.«

Pretvorba v odvisni govor: _____

(3 točke)

10. S simboli (S) ponazorite sestavo povedi.

Čeprav je roman žanrsko kriminalni roman, pa se v zgodbi o atentatu ukvarjaš tudi z družinsko tematiko.

(2 točki)

11. V povedih pod fotografijo pisatelja Kardoša (*»To najbrž ne more biti več zgolj naključje /.../«*) sta uporabljeni dve vrsti narekovajev. Pojasnite njihovo rabo.

(2 točki)

12. Iz lastnih imen tvorite svojilne pridevnike.

Prekmurec: _____ (roman)

Štefanec: _____ (prvenec)

Kardoš: _____ (besede)

Flisar: _____ (misel)

(4 točke)

13. Samostalnike postavite v orodnik ednine in rodilnik množine.

Samostalnik	Orodnik ednine	Rodilnik množine
ljudje		
bistvo		
Vladimir		
intervju		
naključje		

(5 točk)

14. Ali je zapis lastnih imen v prvi povedi (*V četrtek zvečer pred kresno nočjo/...*) pravopisno pravilen. Obkrožite DA ali NE.

DA NE

Utemeljite odgovor v eni povedi: _____

_____ (2 točki)

Prazna stran